

ОГЛЯД
судової практики Касаційного
господарського суду у складі
Верховного Суду
(актуальна судова практика)

Можливість стягнення безпідставно отриманих коштів на підставі статті 1212 ЦК України внаслідок недійсності додаткових угод до основного договору

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова ОП КГС ВС від 18.06.2021 у справі № 927/491/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/97911848</p>	<p>Договірний характер правовідносин виключає можливість застосування до них судом положень статті 1212 ЦК України. Нікчемність додаткових угод до основного договору (недійсних відповідно до закону) не означає відсутність між сторонами договірних відносин, адже відносини між ними врегульовані основним договором, тобто зобов'язання є договірними. У разі існування між сторонами договірних відносин, правовою підставою для задоволення вимог про стягнення надмірно сплачених коштів (коштів, сплачених за товар, який так і не було поставлено) є частина перша статті 670 ЦК України, а стаття 1212 ЦК України застосуванню до цих правовідносин не підлягає.</p>

Виконання договору про надання аудиторських послуг

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 01.06.2021 у справі № 910/2262/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/97597908</p>	<p>Договір про надання аудиторських послуг – це специфічний різновид господарських договорів, який підпадає під правове регулювання глави 35 ГК України "Особливості правового регулювання фінансової діяльності", який має ряд відмінностей від договору про надання послуг та договору підряду, і полягає в наданні послуг з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам. З врахуванням принципу свободи договору сторони такого договору можуть визначати оплату наданих послуг як внаслідок отримання замовником певного кінцевого результату, наприклад аудиторського звіту, так і за певні етапи або на основі відповідних погодинних чи поденних ставок.</p>

Належний спосіб захисту порушених прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 15.07.2021 у справі № 909/863/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/98391269</p>	<p>Позовні вимоги про визнання переважного права на придбання відчужуваних корпоративних прав та часток у статутному фонді (статутному капіталі) не відповідають належним та ефективним способам захисту учасника товариства. Якщо позовні вимоги обґрунтовані посиланням на порушення переважного права на придбання частки у праві спільної часткової власності, належним способом захисту порушених прав позивача, який фактично прагне придбати таку відчужену частку іншого учасника, є позов про переведення на позивача прав і обов'язків покупця частки (частини частки).</p>

Умови задоволення вимог за банківською гарантією

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова ОП КГС ВС від 18.06.2021 у справі № 910/16898/19 http://reyestr.court.gov.ua/Review/97770891</p>	<p>Обов'язок гаранта сплатити кредиторів грошову суму відповідно до умов гарантії настає за умови порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією та направлення кредитором гаранту письмової вимоги разом із зазначеними в гарантії документами. За відсутності однієї із вказаних умов відповідальність гаранта не настає.</p> <p>При вирішенні спору про існування обов'язку гаранта сплатити за гарантією до предмета доказування входить, у першу чергу, дослідження наявності чи відсутності виникнення відповідного обов'язку — гарантійного випадку (порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією), а не формальне дослідження виключно наявності заяви про сплату за гарантією.</p>

Щодо позовних вимог про зобов'язання / спонукання укладення договору в редакції, викладеній у позовній заяві, як належно обраного способу захисту

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 02.06.2021 у справі № 910/6139/20 http://reyestr.court.gov.ua/Review/97559549</p>	<p>Визнання договору укладеним з викладенням його змісту у резолютивній частині судового рішення, як один із способів установлення господарських правовідносин, є належним способом захисту прав суб'єктів господарювання. Визначення позивачем предмета спору "про зобов'язання відповідача укласти договір у певній редакції" є письмовим волевиявленням позивача щодо вступу у зобов'язальні правовідносини шляхом укладення такого договору за рішенням суду про укладення договору відповідно до статті 187 ГК України. При цьому, тлумачення слів "спонукати" і "зобов'язати" є тотожними. Тобто якщо позивач просить суд зобов'язати/спонукати відповідача укласти договір у редакції, викладеній ним у позовній заяві, з посиланням на статтю 187 ГК України, то це означає звернення позивача про вступ у певні правовідносини — про визнання укладеним за рішенням суду договору в редакції, наданій позивачем, що відповідає вимогам частини другої статті 16 ЦК України та частини другої статті 20 ГК України і не вимагає зміни способу захисту цивільного права позивача згідно з статтею 5 ГПК України.</p>

Процесуальний статус уповноваженої особи засновників (учасників, акціонерів) у справах про банкрутство, обсягу та моменту набуття нею процесуальних прав, у тому числі і щодо оспорювання результатів аукціону

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова судової палати КГС ВС 20.05.2021 у справі № 910/24368/14 http://reyestr.court.gov.ua/Review/97806435</p>	<p>Набуття уповноваженою особою засновників (учасників, акціонерів) статусу учасника справи про банкрутство має ґрунтуватися на ухвалі суду про залучення такої особи до участі у справі, постановленій в порядку статті 234 ГПК України, з набранням законної сили якою уповноважена особа, окрім належних їй спеціальних прав – брати участь з правом дорадчого голосу у зборах кредиторів та роботі комітету кредиторів боржника, наділяється процесуальними правомочностями учасника справи за статтею 42 ГПК України. Обсяг процесуальних прав уповноваженої особи засновників (учасників, акціонерів) боржника у справі про банкрутство визначений Законом про банкрутство (КУзПБ від 21.10.2019) залежить від змісту рішення вищого органу управління боржника, яке, зокрема, може мати форму протоколу загальних зборів учасників товариства боржника, є єдиним можливим доказом підтвердження повноважень уповноваженої особи засновників (учасників, акціонерів) боржника.</p>

Реквізити рішення

Висновок (*продовження попереднього слайду*)

Постанова судової палати КГС ВС
20.05.2021 у справі № 910/24368/14
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/97806435>

Суд, здійснюючи легітимацію такого учасника у справі про банкрутство, зобов'язаний надати оцінку відповідному рішенню вищого органу управління боржника щодо його належності (з'ясувати склад учасників та розмір їх часток на момент прийняття відповідного рішення, здійснити перевірку наявності необхідного кворуму під час прийняття відповідного рішення тощо).

Уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника має право на оскарження судових рішень, постановлених у справі про банкрутство та у справах, які розглядалися в межах справи про банкрутство, незалежно від того, чи постановлені відповідні судові рішення до чи після призначення такої особи уповноваженою особою, однак за наявності доведення відповідного правового зв'язку між оскаржуваними судовими рішеннями та порушенням інтересів такої особи. Для реалізації відповідного права суд зобов'язаний повідомити уповноважену особу засновників (учасників, акціонерів) боржника про судові засідання у справі про банкрутство, а також про судові засідання у справах, які розглядаються у межах справ про банкрутство. Такий обов'язок існує лише щодо уповноваженої особи засновників (учасників, акціонерів) боржника, яка належним чином легітимована, тобто виникає з моменту постановлення ухвали суду про визнання такої уповноваженої особи учасником справи про банкрутство. Уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника як зацікавлена особа у продажі майна боржника за найвищою ціною наділена правом вимагати визнання недійсним результатів аукціону, проведеного в межах справи про банкрутство з порушенням вимог закону.

за наявності відомостей про відкриті рахунки боржника в банківських та/або фінансових установах у межах виконавчого округу приватного виконавця

Реквізити рішення

Висновок

Постанова ОП КГС ВС від 21.05.2021 у справі № 905/64/15 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/97735059>

За відсутності доданих стягувачем до заяви доказів знаходження майна боржника на території, на яку поширюється компетенція органу державної виконавчої служби, або в межах виконавчого округу приватного виконавця, у виконавця, який не має повноважень до відкриття виконавчого провадження вчиняти виконавчі дії, пов'язані з розшуком майна боржника, відсутні підстави приймати до виконання виконавчий документ за місцезнаходженням майна боржника. У виконавця є підстави для відкриття виконавчого провадження за таким критерієм як місцезнаходження майна боржника лише за наявності документального підтвердження відомостей про наявність такого майна у межах території, на яку поширюється компетенція органу державної виконавчої служби, або в межах виконавчого округу приватного виконавця. Зокрема, відомостей про відкриті на ім'я боржника рахунки в банках або інших фінансових установах, розташованих в межах території, на яку поширюється компетенція органу державної виконавчої служби або у межах виконавчого округу приватного виконавця.

Земельні правовідносини

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова Верховного Суду від 21 липня 2021 року у справі № 394/710/17 (провадження № 61-6814св19) https://reyestr.court.gov.ua/Review/98454271</p>	<p>Сам по собі факт наявності в матеріалах справи актів з визначенням розміру збитків не дає підстав для висновку про доведеність позивачами завданих їм збитків (упущеної вигоди) та їх розміру, причинного зв'язку між протиправною поведінкою відповідача та збитками.</p>